

Komisyon Adı: Plan Ve Bütçe Komisyonu

Konu: 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) İle 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) Ve Sayıştay Tezkereleri A) Kültür Ve Turizm Bakanlığı B) radyo Ve Televizyon Üst Kurulu C) Devlet Opera Ve Balesi Genel Müdürlüğü Ç) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü D) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı E) Vakıflar Genel Müdürlüğü F) Türk İşbirliği Ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı G) Yurtdışı Türkler Ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Ğ) Atatürk Kültür, Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu H) Atatürk Araştırma Merkezi I) Atatürk Kültür Merkezi İ) Türk Dil Kurumu J) Türk Tarih Kurumu K) Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı

Dönemi: 27

Yasama Yılı: 2

Tarih: 19/11/2018

Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım; öncelikle mübarek kandilimizi kutluyorum. Erdin Vekilimize de Allah'tan rahmet diliyorum. Sosyal devlette sanat kavramı ilk kez 1961 Anayasası'nın 21'inci maddesiyle literatürümüze girdi. Anayasa'mızın 27'nci maddesi "Bilim ve sanat hürriyeti" başlığını taşımakta olup herkesin bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahip olduğuna dair bir düzenleme içermekte. Yine Anayasa'mızın 64'üncü maddesi "Devlet, sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı korur. Sanat eserlerinin ve sanatçının korunması, değerlendirilmesi, desteklenmesi ve sanat sevgisinin yayılması için gereken tedbirleri alır." denmektedir. Yani, sanatı ve sanatçıyı desteklemek anayasal bir görevdir.

Bu arada, "Devlet eliyle sanat olmaz." deyimi yerine Danimarka'da kişi başına Hükûmetin kültürel harcamaları 185 euro, Fransa'da 197 euro, Finlandiya'da 177 euro, Norveç'te 392 euro, Belçika'da 245 euro, İtalya'da

177 euro, İspanya'da 119 euro, İngiltere'de 143 euro olduğunu ve fakat Türkiye'de bu rakamın sadece 10 euro olduğunu hatırlatmak istiyorum. Ancak, maalesef, Türkiye kültür ve sanatı teşvik etmek amacıyla kurulan yaratıcı Avrupa programından "Creative Europe" Bakanlık kararıyla yer almayacağını bu iktidar döneminde açıkladı. Tek amacı, sanatı ve sanatçıyı desteklemek olan büyük bir programdı bu ve Avrupa çapında 300 bin sanatçı ve kültür çalışanına destek veriyordu. Bu programdan vazgeçmenin tutarlı bir tarafı olmadığını düşünüyorum. Ayrıca, Türkiye bütçesinde kültür çalışmalarına ayrılan pay sadece yüzde 0,48 iken bu oran İsveç'te yüzde 2,60'tır ve bu fark çok büyük bir farktır.

2017 bütçesinde 945 milyon euro olan Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesi, maalesef, 2018 yılı için 860 milyon euroya indirildi ve indirilmeye de devam ediyor; bu da siyasi iktidarın kültüre bakışının çok net bir ifadesidir diye düşünüyorum.

Peki, Türkiye'nin, kültür, sanat istihdamında ise Avrupa sonuncusu olduğunu biliyor musunuz? Bu bakış açısının bugüne, sanat ve sanatçıya dönük yıkıcı politikalara yansması şaşırtıcı değil. Sistemli bir rejim dönüşümü için ihtiyaç; düşünmeyen, üretmeyen kültürel anlamda yoz bir toplumsa bunu sağlamak için uyanış ve düşünsel zenginliğin temeli olan sanat da yok edilmelidir. Bu anlayış, dönemin Sayın Başbakanı tarafından 29 Nisan 2012 tarihinde "Devlet eliyle tiyatro olmaz." denilerek aksettirilmişti. Laik bir ülkede devlet eliyle dindar/kindar nesil yetiştirilir ama sanat yapılmaz! Devlet eliyle din dersi dayatması yapılır ama devlet eliyle opera ve bale yapılmaz! Devlet eliyle haksızlık, işten çıkarma, aç bırakma, zulüm, baskı, linç, sömürü, işkence ve hukuksuzluk yapılır ama sanatçıya destek sağlanmaz! Devlet eliyle devlet kanalında yandaş diziler, haberler, sığ yarışmalar, yoz evlilik programları ve yayınlar yapılır ama kültür ve sanat programına destek verilmez, vesaire, vesaire, vesaire! Ve en önemlisi, devlet eliyle keyfî saraylar yapılır ama kültür ve eğitim ikinci plana atılır.

Mesela İstanbul'un kültür merkezlerinden AKM yıkıldı, Taksim o şekilde bekliyor. Hani yenisi yapılacaktı derhâl? Sözde, yandaş sanatçılara bir ayda 1,2 milyon veren iktidar, ülkenin en önemli kültür merkezine kaynağı herhâlde çok çabuk bulur diye düşünüyorum. Bununla birlikte, şimdi de Tarih Kurumu ve Dil Kurumu hedefe konuldu. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Tarih Kurumu, Türk Dil Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi ve Atatürk Kültür Merkezinin de görev ve teşkilat yapıları yine karanlık odakların gerici hedefleri doğrultusunda sizin döneminizde değişti. Adında "Atatürk" olan bu kurumların başlarına Atatürk düşmanlığıyla bilinen ve 15 Temmuzda ne oldukları ortaya çıkan

kişiler bile atandı. Sonra da, Atatürk'ün mirasına göz dikerek İş Bankası hisselerine el konulmak isteniyor; bunun hukuk garabeti bir yana, partimizin oradan tek kuruş almadığı ayrı bir konu. O para Dil ve Tarih Kurumuna gidiyor; bu toprakların tarihi, bu toprakların dili için harcanan parada dahi kimsenin gözü olmamalı.

Atatürk, Sofya Ataşesi iken Bulgaristan'da izlediği opera sonrasında "Neden Balkan Savaşı'nda yenildiğimizi şimdi daha iyi anlıyorum. Bu insanlar opera yapıyorlar." diyor. Bir medeniyet ölçüsü olan sanatın ve operanın önemini dile getiriyor o zamanlarda.

Bugün Türkiye her geçen gün medeniyetten uzaklaşıyor, yalnızlaşıyor ve tek adamlığa doğru gidiyor. Sanata ve operaya olan bu bilinçli saldırıyı yapanlar operayı değil, aslında Türkiye'yi yıkmak istiyor.

Son söz: Bu bağlamda, esasında sanata ve sanatçıya, kültüre ve turizme daha çok kaynak ve bütçe ayırmalıyız.

Saygılar sunarım.